

Filmy a seriály otravujúce dušu

- CZ24 News | 13. prosince 2020

Opakovanie je najstaršou metódou nielen výchovy človeka, ale aj akejkolvek formy drezúry zvierata. Joseph Goebbels – klasik demagógie – tvrdil, že **tisíckrát opakovaná lož sa stáva pravdou**. Nôž môže slúžiť na krájanie chleba, ale možno ním aj zabiť. To isté platí aj pre televíziu.

Albert Einstein kedysi povedal: *Bojím sa dňa, keď technológia zvíťazí nad medziľudskými vzťahmi. Svet bude plný hlupákov*. Ešte donedávna vedecké kapacity tvrdili, že ľudstvo s rozvojom civilizácie bude čoraz múdrejšie. Tento vývoj bol samozrejme spájaný predovšetkým s technológiou (*high tech*). Pritom priam lavínovo pribúda dôkazov, že ľudia jednoducho hlúpnu. Doma majú novšie a väčšie plazmové televízory, pred ktorými trávajú stále viac času. Sledovanie čohokoľvek sa stalo základnou formou trávenia času. Nielen voľného. Obrazovka ponúka všetky podnety akosi „zadarmo“, bez angažovania sa diváka. Ten nielenže nezapája svoje telo, keď leží na gauči vedľa čipsov a plechoviek s pivom, ale ani mozog, ktorý v úplnej letargii všetko „absorbuje“.

Výsledky výskumov, ktoré vo verejnosti nie sú veľmi známe, jasne hovoria, že takzvaný štatistický človek je dnes jednoducho hlúpejší, ako jeho predok v 19. storočí. Z materiálu publikovaného v britskom periodiku „Intelligence“ sa dozvedáme, že inteligencia človeka sa hodnotí podľa doby reakcie na vizuálne podnety. Vedci sa domnievajú, že toto je jediný spoľahlivý spôsob merania inteligencie, pretože ju neovplyvňuje ani taký faktor ako je vzdelanie (určite?). Ukazuje sa, že v 19. storočí táto doba bola 183 milisekúnd u mužov a 187 milisekúnd u žien, a dnes vzrástla na 250 resp. 277 milisekúnd. Globálny pokles IQ za posledných sto rokov predstavuje až 14 bodov.

Pretože to chcú ľudia

Film sa ukázal ako najdemokratickejšia forma hier pre ľud. Fráza, že zo všetkého umenia je najdôležitejší film, sa pripisuje Leninovi. Nemohol však predvídať, že bolševický obraz [Križnika Potemkin](#) bude iba škôlkou pokrytectva a indoktrinácie. Nemal ešte televíziu.

Tak, ako kedysi bolševici svoj genocídny politický program zdôvodňovali vôľou ľudu, aj dnešní filmoví a televízni producenti zdôvodňujú svoje „diela“ takzvanou sledovanosťou a potrebami trhu. Bohužiaľ, je to pravda. Najlepšie to dokazuje mnohomiliónová sledovanosť takzvaných „telenoviel“, ktoré často bežia dlhé roky.

Centrum filmového ohlupovania je, samozrejme, v Spojených štátoch. Napríklad seriál *Mestská nemocnica* vyrábaný a vysielaný od roku 1963, má už vyše trinásťtisíc (!) epizód.

Kedysi celuloidová a dnes digitálna fikcia úspešne narušila normálny rodinný život a emocionálna aktivita rodičov, detí a starých rodičov sa sústredila na virtuálne problémy virtuálnych hrdinov. Vďaka tomu sa diváci stotožňujú s neexistujúcimi ľuďmi a s ich v skutočnosti neexistujúcimi problémami. Na svoj vlastný život nemajú čas, ale ten ich ani nezaujíma, pretože *je aj tak nudný*. Takto sa najmä u mladých ľudí vytvára skreslený obraz sveta a človeka. Takto formovaní jedinci tvoria miliónovú armádu infikovanú falošnou predstavou o živote. Smrť blízkeho člena rodiny je ničím v porovnaní s pokazením televízora. Práve títo ľudia od televíznych staníc stále požadujú nové epizódy, a práve oni sú hlavným argumentom pre ich produkciu.

Uzavretý kruh

Myšlienka udržiavať diváka v napätí pred obrazovkou preskočila ako iskra z vane plnej špinavého šatstva. Práve v kuchyniach a pracovniach nachádzame už na konci 19. storočia najvernejších čitateľov novinových románov zverejňovaných na pokračovanie, vyznačujúcich sa predovšetkým spojením romantiky a melodramatizmu dotýkajúceho sa srdca. Práve tam, v prostredí mydla, prácich práškov či pripravovanej vriacej polievky, začala svoju svetovú kariéru mydlová opera, z ktorej vyrástla telenovela.

Telenovela podľa definície nemá koniec a nemá jedinú tému, ani stálych hlavných hrdinov. Ľudia ju sledujú roky a jediný dôvod, prečo sa produkcia daného seriálu skončí, je ten, že stráca popularitu (čítajte: sledovanosť). Keď sa však vysielala, objavuje sa na obrazovkách dokonca niekoľkokrát týždenne (filmová akcia často zodpovedá reálnemu času a scenár je plný aktuálnych spoločenských a politických problémov). Seriály nachádzame v predpoludňajších i popoludňajších programoch (v jeden deň môžu byť dokonca dve vysielania tej istej epizódy). Čoraz častejšie sú však uvádzané v takzvanom *primetime*, napríklad po večerných správach.

Zábava poskytovaná divákovi je založená na lichotení ich inštinktom a vytváraní ilúzie, že sú kýmisi iným, než v skutočnosti. Chvilkovosť týchto vnemov vyvoláva potrebu, ktorá je návyková ako halucinogénna droga. Obsah produkcie tohto typu nie je komplikovaný. Vždy vychádza z opisu medziludských vzťahov v nejakom vybranom prostredí – v rodine alebo v skupine na pracovisku. Hrdinami sú spravidla ľudia, ktorí nemajú finančné starosti, ale zato majú mnoho iných problémov: nevydarené manželstvá, sklamané lásky, zrad, konflikty v práci. A k tomu choroby blízkych osôb, milované deti, romantické flirty a profesionálne úspechy. Leitmotívy a rodinné väzby sa navzájom prelínajú a množstvo epizódnych postáv upriamuje pozornosť diváka stále iným smerom. Príliš často je dej umiestňovaný do nemocníc alebo advokátskych kancelárií. Tieto nekonečné príbehy sa od seba líšia iba scenériou a kostýmami, pretože pod holým nebom sa tam neodohráva takmer nič. Prečo? Pretože štúdiové snímky sú jednoducho lacnejšie a seriály sa zvyčajne snímajú za najnižšie ceny. V dôsledku toho bol vynájdený *sitcom*, ktorý je v zásade založený na slovných hrách (mimochodom plných vulgarizmov) a hrdinovia takéhoto seriálu sa nachádzajú na jednom mieste, v jednej miestnosti, na jednom gauči.

Telenovely sú vyrábané priemyselne, rovnako ako v supermarketoch sú predávané lacné potraviny. Podobne ako taká potravina, aj film má pôsobiť predovšetkým dojmom čohosi pravdivého, pre oko atraktívneho, uspokojujúceho apetít a konzumné návyky spotrebiteľa. A tak, ako pri masovej

produkcii potravín máme [GMO](#), aj v telenovelách je divák ideologicky a svetonázorovo indoktrinovaný. Ak je filmový hrdina dobrý, bude to určite homosexuál; ak hľadáte múdreho, bude mať nepochybne čiernu pleť; a keď sa niekomu ubližuje, tak dnes to bude určite nejaký utečenec. A všadeprítomné dogmy politickej korektnosti – kult demokracie, pacifizmu, kategorický zákaz vlastníctva zbraní, výchova detí bez stresu, kresťanská viera vykresľovaná ako škola nenávisti a podobne. K tomu najnovší vynález producentov, čiže zarábanie peňazí na „umiestňovaní produktov“. Hrdinovia idú na dovolenku na tom a nie inom aute, idú na jedno a nie iné miesto, fajčia také a nie iné cigarety... Vlastne nie! Vo filmoch sa už nesmie fajčiť. Ale môže tam byť napríklad alkohol, určitá značka piva. A tak ďalej...

zdroj: Pxfuel

Pozvanie do žumpy

V podstate každý z filmových žánrov má svoje zastúpenie v nejakom seriáli a mnoho produkcií, ktoré dnes možno sledovať vo svete, sú licencie, čiže takzvané formáty mierne prispôsobené pre danú krajinu. Najobľúbenejšie sú stále kriminálne témy a témy vzbudzujúce senzáciu. Hneď za scénami násilia a zabíjania sa v rebríčku sledovanosti objavujú „postelové scény“, teda moderné melodrámy adekvátne tomu, čo zostalo z morálky generácie z roku 1968. Spojivom medzi týmito zvyklosťami je smiech, alebo skôr rehot, často „púšťaný“ z nahrávky.

Pokiaľ ide o konvencie, súčasné seriálové trendy už nemajú hranice. Miešanie *sci-fi* s westernom a napríklad s hororom už nikomu neprekáža. Môžeme tiež zabudnúť na akúkoľvek civilizačnú normálnosť pri definovaní dobra a zla, ktorá ešte pred dvadsiatimi rokmi bola v zásade rešpektovaná. Dnes sa zlo stalo v televíznych seriálových hitoch dobrom a dobro je to, v čo v danej epizóde veria jeho hrdinovia. Hollywoodský satan v prestrojení za filmového producenta nám podáva rôzne jablká z rajského stromu, avšak uprednostňuje tie s dúhovými farbami LGBT. A to nie vo forme „maloobchodného“ premietania v kine, ale seriálovým „veľkoobchodom“ na obrazovkách televízorov.

Pretože – ako sa vyznávajú obdivovatelia všelijakých úchyliiek – *vždy nás poteší, keď vidíme niekoho, kto je taký ako my.*

Keď človeka rozosmejeme, získali sme jeho sympatie. Nie div, že v súčasnosti najpopulárnejšie seriály oceňované Zlatými glóbusmi a popularizujúce multi-kulti, ktoré nás ničí, sú komédie. Názov je tomto prípade očividný: *Modern Family*. Producenti priniesli podmanivý príbeh troch multikultúrnych a pokrvne príbuzných rodín. A obsah? Banálne prostý: dvaja milujúci sa páni vychovávajú dievča, ktoré si spoločne adoptovali vo Vietname, pričom ich rôzne medziludské (pretože ťažko napísať – rodinné) peripetie vyvolávajú slzy smiechu, napríklad keď hrdinovia plánujú sobáš v roztomilo vykreslenej atmosfére boja za legalizáciu homosexuálnych manželstiev v Kalifornii. A že takýto spôsob života môže byť príkladný – nie toxický, ako v „tradičnej, represívnej, heterosexuálnej rodine“, hovorí seriál *Shameless*. Partnermi sú bývalý vojak námornej pechoty a drobný kriminálnik z predmestia. Môže to byť teda ktokoľvek. Takže to môžeš byť aj ty. V homosexuálnej kaluži sa brodia aj dámy, ktoré trh nemôže ignorovať, a tak nielen za oceánom rastie popularita seriálov ako je *The Fosters* zobrazujúci „rodinu“, ktorá rieši problémy svojich dospievajúcich členov. Nie bezdôvodne som slovo „rodina“ dal do úvodzoviek, pretože v tomto filme sú „rodičia“ dlhoročnými partnerkami.

Divácky úspech (sic!) má aj ďalší film o lesbičkách – *Orange Is the New Black*, ktorý v roku 2019 vstúpil do siedmej série. Rastie popularita aj ďalšieho lesbického seriálu – *The L World*, ktorý je vysielaný už viac ako desať rokov. V jednej z nadšených recenzií tohto produktu si môžeme prečítať vetu, ktorá vcelku charakterizuje našu hynúcu civilizáciu: *Moja generácia vyrastala na tomto filme s pocitom ľútosti, že reálny život je iný.*

V Poľsku do svojich seriálov najčastejšie umiestňuje homosexuálne motívy súkromná stanica TVN. Pred niekoľkými rokmi odvysielala seriál nazvaný *39 a pol*, kde jednou z protagonistiek bola *lesbička*, ktorú si diváci veľmi obľúbili. Na druhej strane v stošesťdesiatich epizódach seriálu *Julia* z roku 2012 osoba, ktorá „miluje inak“, už nie je vedľajšou, ale hlavnou postavou, ktorá roky skrýva pred rodinou svoju orientáciu a životného partnera. K tomuto pohrebnému sprievodu kultúry sa pridala aj poľská verejnoprávna televízia seriálom vyrábaným od roku 2007 so sugestívnym názvom *Farby šťastia* zobrazujúcim sympatický imidž poľského otca-geja. Na druhej strane Polsat bola prvou televíznou stanicou, ktorá začala vyrábať nízkorozpočtové seriály zobrazujúce ľudské problémy, presnejšie povedané – deviácie. Je to trochu, ako pozeráť sa cez kľúčovú dierku – hnacím motorom týchto filmov nie je snaha o nejaké umenie, ale jednoducho vysoký zisk pri minimálnych nákladoch. A na programovej úrovni – konzumácia zakázaného ovocia. Veľa prezrádzajú tituly prvých produktov tohto druhu: *Skrytá pravda*, *Prečo práve ja*, *Prázdninové denníky*. Ak sme doteraz boli „len“ po krk v žumpe, teraz sme v nej už celí.

Modré sklo televíznych obrazoviek

V 20. storočí sa verejné domy presťahovali z predmestí a suterénov do centier miest a najelegantnejších priestorov. Dnes už ťažko jednoznačne jasne ukázať, kde sú štvrte „červeného svetla“, pretože tieto svetlá sú všade. Aj na prvý pohľad „bezpečné“ filmy a seriály obsahujú dosť jedu na to, aby otrávil nielen dediny a mestá, ale celé národy. Vyššie opísaný fragment filmového sveta zla sa zameriava na už „presvedčených“, ale tie ostatné, ktoré sa tak páčia miliónom televíznych divákov, sú *rozpracovaným projektom* zameraným na zvyšné obyvateľstvo.

Na pomoc prichádzajú upútavky, opakovania, zhrnutia epizód, médiá plné „neznámych fotografií z nakrúcania“, exkluzívne rozhovory s „hviezdami“, privátne „pikantérie“, v ktorých tieto „hviezdy“ (nazývané celebritami) odhaľujú intímnosti zo svojho života, čo je len dobre vykalkulovaná forma propagácie produktu, čiže filmu. Plus pokračovania i prequely, prerušovanie dramatických scén (tzv. cliffhangery), filmy robené opäť po rokoch, ďalej tričká i maskoti, pikniky a stretnutia s umelcami,

tance. Takto sa bez zastavenia krúti kolotoč.

Ak také hlúpe a primitívne programy majú rekordnú sledovanosť, závery nemôžu byť ďaleko od nočnej mory. Svet postavený na takýchto anti-hodnotách je v podstate nepriateľský voči človeku a jeho prirodzenej duchovnosti. Už dnes tí, ktorí vládnu podľa pravidiel demokracie, zavádzajú metodológiu telenoviel do vzťahov s voličmi. Odtiaľ je už len krôčik od definovania nielen etiky, ale aj štátneho záujmu na základe preferencií väčšiny, ktorú deň čo deň formuje televízna obrazovka.

Autor: Tomasz Żak – divadelný režisér, spisovateľ, scenárista a publicista.

Zdroj: <https://www.christianitas.sk/>